

F. t. l. om opfindelser ved universiteter m.v.

For så vidt angår videnskabeligt personale, er dette ikke omfattet af tjenestetidsaftaler og for universiteternes vedkommende heller ikke af regler om mødepligt. Det kan derfor være vanskeligt i praksis at fastslå, om en opfindelse er frembragt i eller uden for ansættelsesforholdet.

I tvivlstilfælde påhviler bevisbyrden den part, der ønsker at gøre krav på retten til opfindelsen. For at undgå tvivl om rettighederne til opfindelser gjort uden for ansættelsesforholdet, må det derfor anbefales, at arbejdstagere ved institutioner omfattet af lovforslaget forlods træffer aftale med institutionen, såfremt man i andet regi ønsker at omsætte egne forskningsresultater til opfindelser.

Uanset at ansættelsesforholdet er ophørt, kan institutionen gøre krav på retten til en opfindelse, hvis denne er gjort som led i ansættelsesforholdet ved institutionen. Det påhviler arbejdsgiveren at bevise, at der er tale om en tjenesteopfindelse. Dog er det ikke tilsigtet at ændre på bevisreglen i lov om arbejdstageres opfinders § 9 for ansatte, der før dette lovforslag var omfattet af denne lov, jf. de almindelige bemærkninger. Denne særlige bevisregel kan derfor godt få betydning i en 6 måneders overgangsperiode efter ansættelsesforholdets ophør.

Er opfindelsen omfattet af en aftale mellem institutionen og en eksternt part efter § 9, kan den eksterne part rejse tilsvarende krav over for den pågældende. Bevisbyrden påhviler i dette tilfælde den eksterne part.

Bestemmelsen i stk. 2 er nødvendig på grund af de særlige kombinationsstillinger for klinisk-videnskabeligt personale, der både udfører arbejde på universiteterne og universitetshospitalerne.

Bestemmelsen præciserer, at opfindelser gjort af ansatte i klinisk-videnskabelige stillinger ved universiteterne under udførelse af klinisk-videnskabeligt arbejde ved offentlige hospitaler og sygehuse ikke er omfattet af lovforslaget. Dermed sikres ligestillingen af rettighederne til opfindelser frembragt inden for sygehusvæsenet, når det sker som led i arbejdet der.

Til § 6

Ved den ansættende institution forstås den institution, hvor pågældende arbejdstager har sin hovedstilling. Dette gælder også i tilfælde, hvor pågældende arbejdstager er aflønnet helt eller delvist via eksternt finansierede institutter, centre eller programmer, f.eks. via de statslige forskningsråd.

Hvor en ansat har deltidstilling ved flere institutioner, må der lægges vægt på, under hvilke ansættelsesforhold arbejdet er gjort.

Lovforslaget gør ikke indskrænkninger i institutionsledelsens ret til intern delegation. Bestemmelsen udelukker således ikke, at der internt på institutioner kan indgås aftale for et begrænset antal arbejdstagere, hvorefter muligheden for at overtage retten til disse arbejdstageres opfindelser overdrages til en selvstyrende enhed på institutionen, som f.eks. et center eller institut med fristyreordning efter universitetslovens § 12.

Ansatte ved højere uddannelsesinstitutioner uden for Forskningsministeriets forretningsområde, ved arkiver og museer eller ved offentlige sygehuse er ikke omfattet af lovforslaget.

Til § 7

Bestemmelsen fastslår, at arbejdstageren som udgangspunkt har retten til egne opfindelser. Samtidig præciseres, at denne ret modificeres, hvor dette følger af lovforslagets øvrige bestemmelser. Lovforslaget forhindrer ikke, at arbejdstageren ved konkret aftale afskriver sig retten i forbindelse med bestemte projekter over for institutionen.

Til § 8

Bestemmelsen indeholder den akse, som lovforslagets øvrige bestemmelser knytter sig til. Institutionen, jf. § 6, kan i kraft af denne bestemmelse overtage retten til opfindelser gjort af de ansatte.

Indtil dette lovforslag har ansatte ved universiteter og sektorforskningsinstitutioner været underlagt forskellige regler. Ansatte ved sektorforskningen har været omfattet af lov om arbejdstageres opfindelser, hvorefter arbejdsgiveren kan kræve retten til arbejdstagerens opfindelser overdraget til sig, jf. lovens § 5. Lærere og andet videnskabeligt personale ved universiteter og andre højere læreanstalter har efter lov om arbejdstageres opfindelser § 1, stk. 3, ikke været omfattet af loven og har dermed haft den fulde ret til egne opfindelser, medmindre andet har været aftalt.

Med det foreliggende lovforslag indføres samme retsstilling for ansatte på universiteter og andre højere uddannelsesinstitution under Forskningsministeriet og på sektorforskningsinstitutioner.

Institutionen skal med § 8 som redskab sikre, at lovforslagets formål om at nyttiggøre opfindelser erhvervmæssigt, bliver indfriet. Med institutionens ret følger også en pligt til aktivt, at forholde sig til muligheder for at udnytte opfindelsen erhvervmæssigt, jf. bemærkningerne til § 11. Hvis institutionen ved passivitet skaber en situation, hvor en opfindelse, der kan og bør udnyttes erhvervmæssigt, ikke bliver det, vil